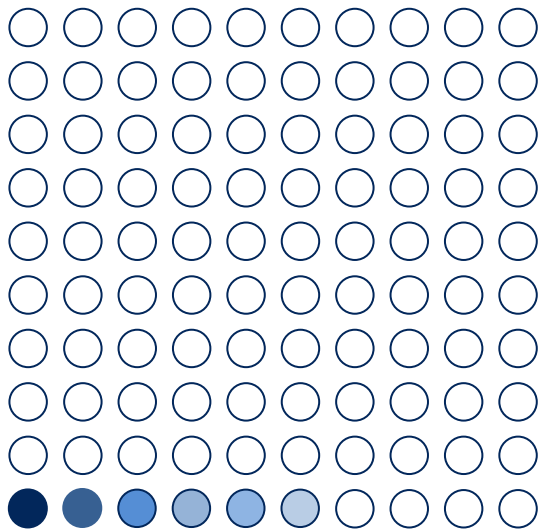

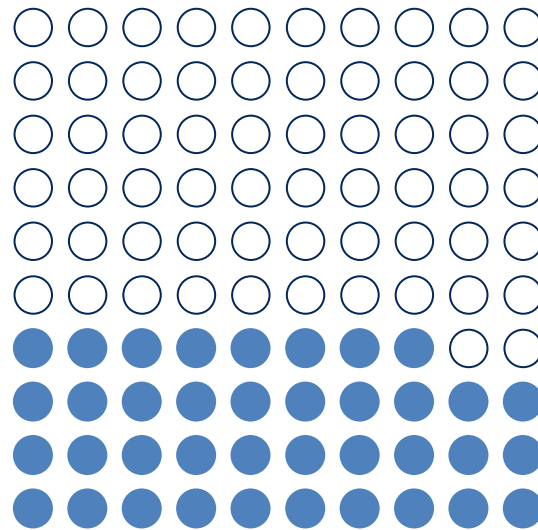
Djeca s teškoćama u razvoju u institucionalnoj skrbi

Joanna Rogers, savjetnica, Regionalni ured UNICEF-a za Europu i Središnju Aziju

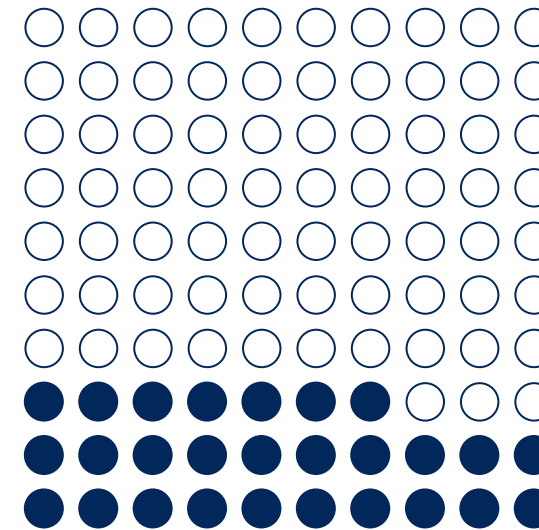
Djeca s teškoćama u razvoju su povećano zastupljena među djecom u institucionalnoj skrbi na području Europe i Središnje Azije

Djeca s teškoćama u razvoju u dječjoj populaciji: 1 % – 6 % na području Europe i Središnje Azije

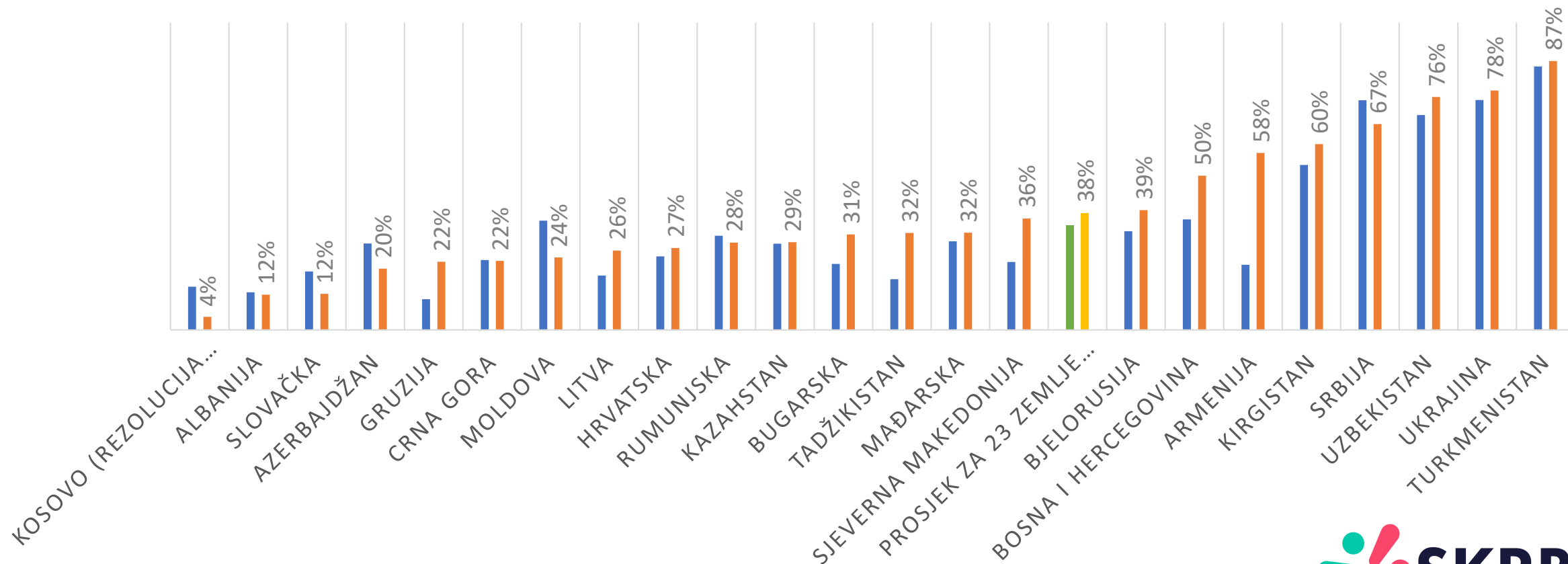
Djeca s teškoćama u razvoju u dječjoj populaciji u institucionalnoj skrbi u 23 države Europe i Središnje Azije: 38 %

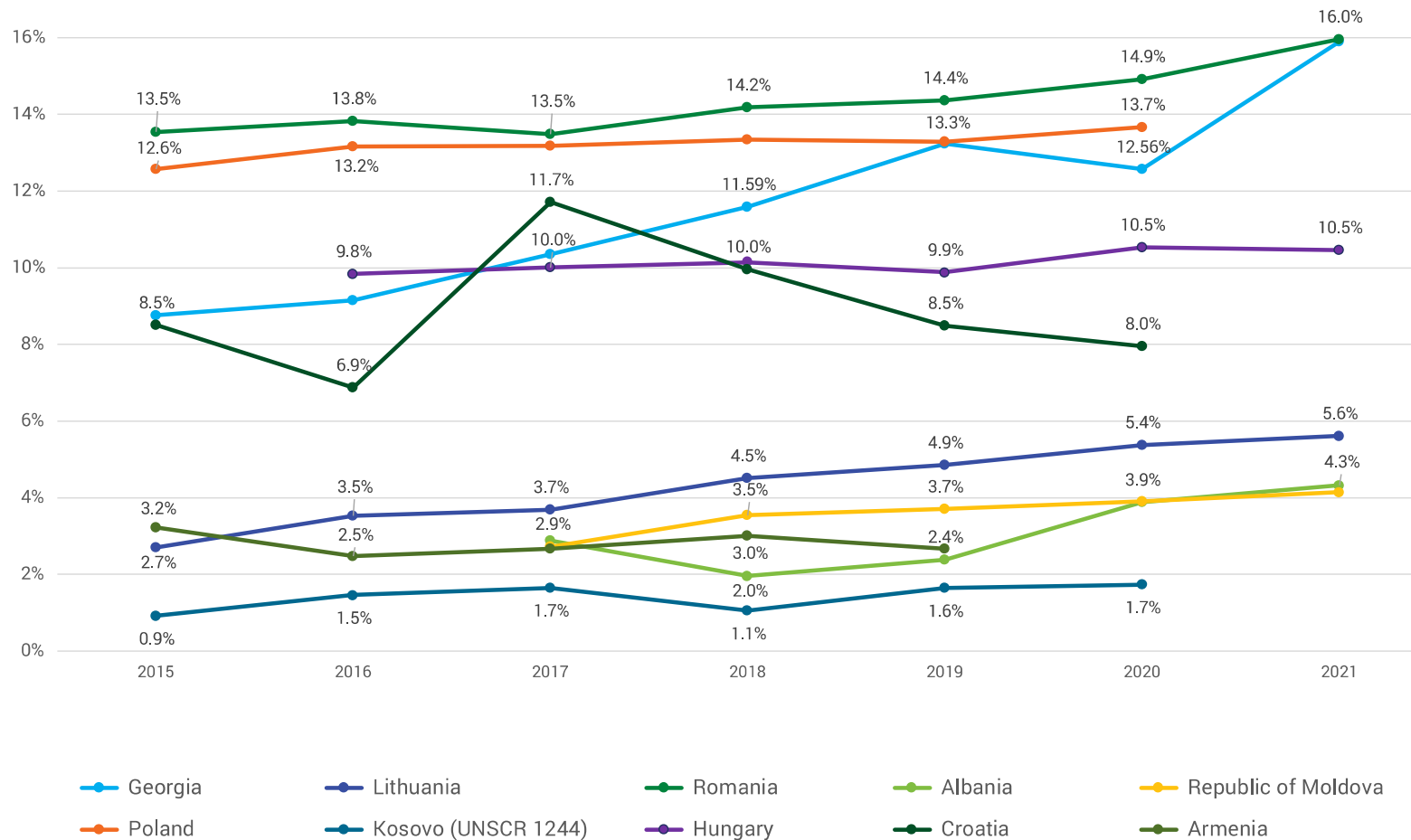
Djeca s teškoćama u razvoju u dječjoj populaciji u institucionalnoj skrbi u Hrvatskoj: 27 %

Djeca s teškoćama u razvoju ostavljaju se u institucionalnoj skrbi u brojnim državama

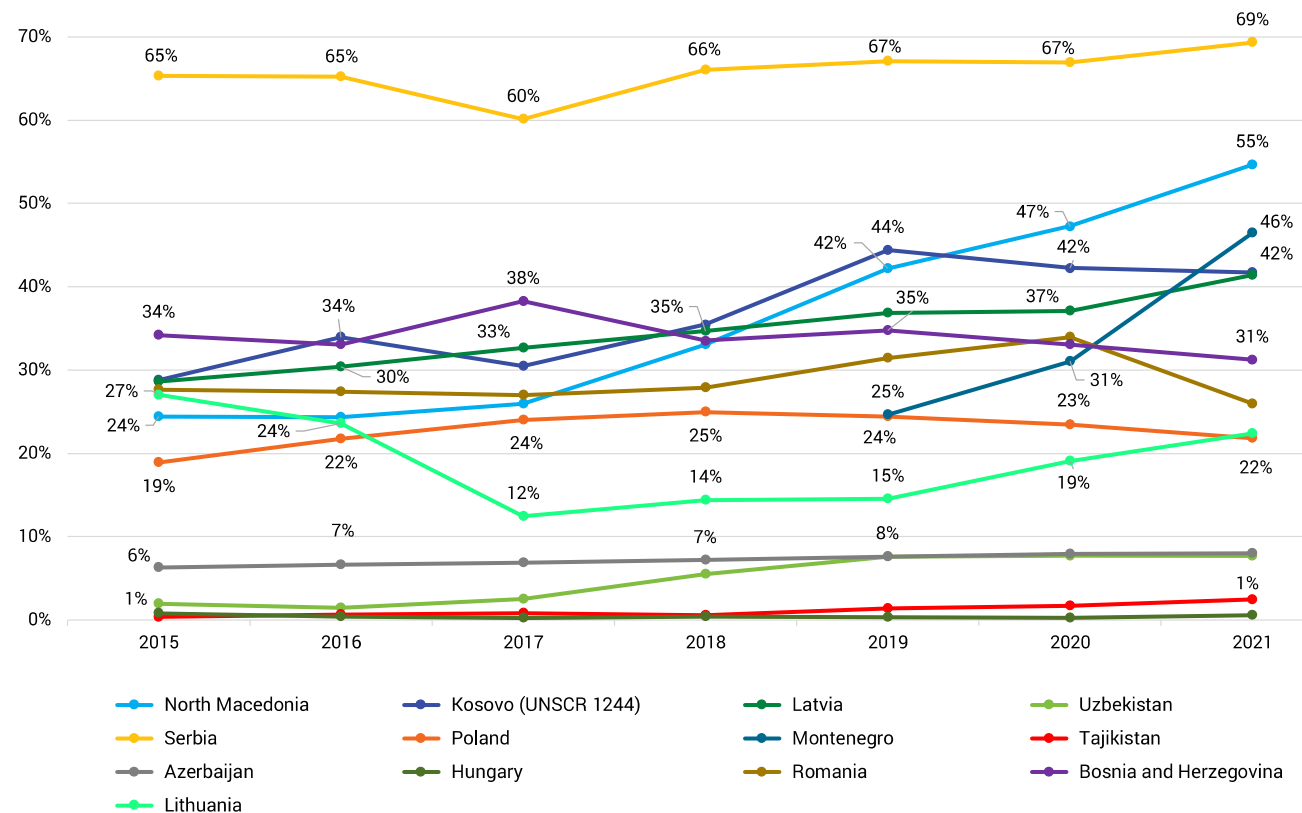
■ 2015 ■ 2021

Djeca s teškoćama u razvoju obično se rjeđe smještaju u formalnu obiteljsku skrb od djece bez invaliditeta, ali u nekim je zemljama zabilježen porast

Mlade odrasle osobe (vjerojatno uključujući mnoge mlade s invaliditetom) čine velik postotak korisnika institucionalne skrbi namijenjene djeci

Bijela knjiga

Uloga ustanova za odgoj i obrazovanje s
uslugom smještaja za ranjivu djecu u
Europi i Središnjoj Aziji

Ključna pitanja za bijelu knjigu

1. Treba li ustanove za odgoj i obrazovanje s uslugom smještaja klasificirati kao „alternativnu skrb“?
2. Jesu li takve ustanove primjereni oblik obrazovanja i pružanja alternativne skrbi za ranjivu djecu?
3. Ako jesu, kako bi trebalo riješiti probleme i izazove u pogledu njihove uporabe?
4. Ako nisu, koji je najbolji način da se smanji potražnja za takvom uslugom i koji je najbolji oblik obrazovanja i alternativne skrbi za pogođenu ranjivu djecu?

Definicija ustanova za odgoj i obrazovanje s uslugom smještaja

SPECIALIZED RESIDENTIAL EDUCATION

(or specialized boarding schools)

- For children with disabilities
- Health care and rehabilitation
- Correctional boarding schools

GENERAL RESIDENTIAL EDUCATION

(or general boarding schools):
reasons for placement

- Lack of access to appropriate education in rural areas
- Support for poverty and other social reasons
- Parents working abroad (military, civil service)
- Religious schools

ELITE RESIDENTIAL EDUCATION

(or elite boarding schools)

- Private boarding schools
- Boarding schools specializing in arts, music, sport, science, mathematics
- Military boarding schools

Ukazuju li značajke takvih ustanova na to da su sva djeca „ranjiva“?

Djeca su izloženi seksualnom zlostavljanju od strane odraslih i štetnom seksualnom ponašanju druge djece

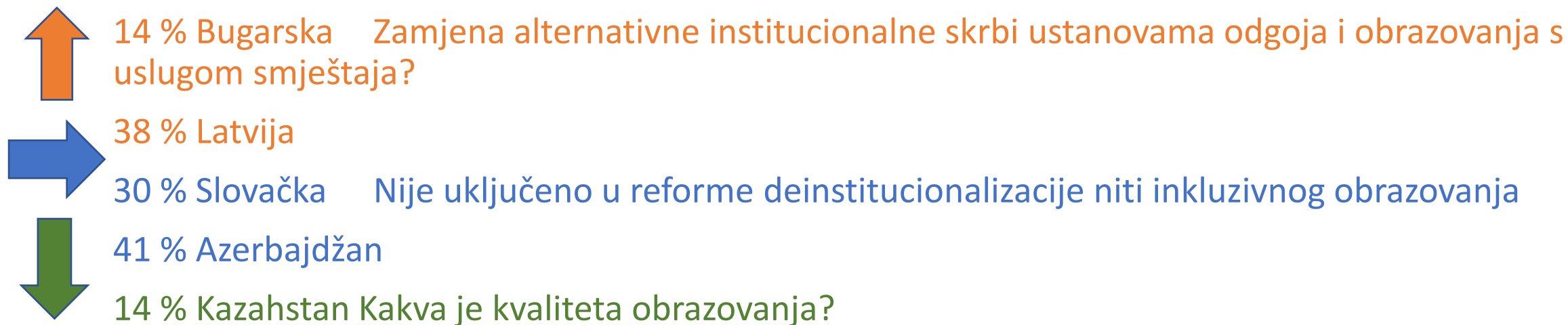
Učenici s teškoćama u razvoju u takvim ustanovama za djecu s posebnim potrebama su sličniji djeci u alternativnoj skrbi

Dokazi su ograničeni, neutralni i neuvjerljivi u pogledu pozitivnih ili negativnih strana takvih ustanova za ranjivu djecu

Independent Inquiry into Child Sexual Abuse (Neovisno ispitivanje seksualnog zlostavljanja djece). 2022.
[Residential Schools Investigation Report \(Izvešće o istraživanju internata za djecu s posebnim potrebama\)](#).
Autorska prava Krune. UK National Archives (Nacionalni arhivi Ujedinjene Kraljevine)

Uporaba ustanova za odgoj i obrazovanje s uslugom smještaja – opći nedostatak podataka kako o deinstitutionalizaciji tako i o inkluzivnom obrazovanju

Postotak djece s teškoćama u razvoju u ustanovama odgoja i obrazovanja s uslugom smještaja za djecu s posebnim potrebama 2021. prema inicijativi TransMonEE

- Deinstitutionalizacija napreduje u brojnim zemljama, ali samo je Moldova zatvorila sve takve ustanove (preostala su dva s 15 djece)
- U Azerbajdžanu porast od 60 % u uporabi općih ustanova odgoja i obrazovanja s uslugom smještaja
- Na kraju 2021. u osam zemalja Europe i Središnje Azije 30 – 60 % djece u alternativnoj institucionalnoj skrbi bila su djeca s teškoćama u razvoju (u tri zemlje više od 67 %)

Treba li ustanove za odgoj i obrazovanje s uslugom smještaja službeno klasificirati kao „alternativnu skrb“?

Članak 31.: primjena u državama nije obavezna

Nema uvjerljivih dokaza, ali postoje pokazatelji da bi djeca u ustanovama za odgoj i obrazovanje s uslugom smještaja, pogotovo djeca s teškoćama u razvoju, trebala biti zaštićena na isti način kao djeca u alternativnoj institucionalnoj skrbi

Preporuke bijele knjige

Ustanovama za odgoj i obrazovanje s uslugom smještaja treba upravljati kao pružateljima kako skrbi tako i obrazovanja

Ustanove za odgoj i obrazovanje s uslugom smještaja bi trebali biti priznati kao vrsta alternativne skrbi

Ustanove za odgoj i obrazovanje s uslugom smještaja se treba odabrati za ispunjavanje obrazovnih potreba ranjive djece samo kao dio plana za ispunjenje djetetovih širih razvojnih potreba

**Jesu li ustanove
za odgoj i
obrazovanje s
uslugom
smještaja
primjereni oblik
obrazovanja i
pružanja
alternativne
skrbi za ranjivu
djecu?**

Nisu primjereni za djecu mlađu od 7 ili čak 14 godina

Predstavljaju ekstremni oblik segregacije u obrazovanju za djecu s teškoćama u razvoju ili djecu iz manjinskih zajednica ili jezičnih manjina

U nekim slučajevima takve ustanove se mogu upotrebljavati za ispunjenje obrazovnih potreba neke djece, dok se podrška obitelji i zajednice te inkluzivno obrazovanje još razvijaju.

Kvaliteta obrazovanja smatra se dobrom, ali dokazi iz država Europe i Središnje Azije ukazuju na lošu kvalitetu

Preporuke bijele knjige

Programi i politike uključivog obrazovanja UNICEF-a i vlada trebali bi biti izričito usmjereni na sprječavanje primanja djece s teškoćama u razvoju u ustanove za odgoj i obrazovanje s uslugom smještaja za djecu s posebnim potrebama (selekcija i integrirana procjena)

Ustanove za odgoj i obrazovanje s uslugom smještaja ne bi smjeli biti dopušteni za djecu mlađu od 14 godina

**Koji je najbolji
način za
smanjenje
potražnje za
takvom uslugom
i kako se
zabrinutost u
pogledu
ustanova za
odgoj i
obrazovanje s
uslugom
smještaja može
smanjiti?**

Selekcijom, integriranom procjenom (invaliditeta, obrazovanja, prijevoza, društvenom i obiteljskom procjenom).

Standardi kvalitete za element skrbi u takvim ustanovama i veća odgovornost te inspekcija pružanja usluge.

Potreban je zajednički pristup sustava za zaštitu djece, socijalne skrbi, obrazovanja, zdravstva i ostalih sektora.

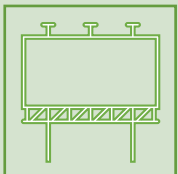
Preporuke bijele knjige

Vlade bi trebale procijeniti sustav ustanova za odgoj i obrazovanje s uslugom smještaja kao dio programa deinstitutionalizacije i inkluzivnog obrazovanja te dati prioritet zatvaranju onih ustanova koji ne pružaju dovoljno kvalitetnu skrb i obrazovanje te uložiti resurse u usluge prevencije, skrbi i zaštite na razini zajednice, kao i u inkluzivno obrazovanje.

Pregledati i prepraviti politike te uspostaviti standarde i inspekcijske okvire; uključiti roditelje i dječje skupine u postupak donošenja odluka.

Uspostavljanje međunarodne referentne skupine omogućilo bi primjenu ekonomija razmjera i suradnju na području udomiteljstva među državama.

Ukratko...

- Uspostava programa inkluzivnog obrazovanja mora se više usmjeriti na izričiti prestanak uporabe ustanova za odgoj i obrazovanje s uslugom smještaja (posebno za djecu s teškoćama u razvoju) – selekcijom, integriranom procjenom, međusektorskim pristupom, potporom obitelji, prijevozom, okvirima integrirane procjene.
- Programi zaštite djece trebaju se zalagati za prepoznavanje, praćenje i reguliranje ustanova za odgoj i obrazovanje s uslugom smještaja kao alternative skrbi; – deinstitutionalizacija takvih ustanovama (davanjem prioriteta predškolskim ustanovama i nedovoljno dobrim uslugama) - međuagencijsko planiranje i selekcija.
- Prijelazna uporaba takvih ustanova trebala bi zadovoljavati standarde skrbi i zaštite djece, uključivati roditelje i aktivno podržavati kontakt s obitelji, otvorene objekte, sudjelovanje djece, vršnjake/mentorstvo i ostale vrste potpore unutar ustanova.
- Poboljšati podatke!

Hvala

Bijela knjiga Uloga ustanova za odgoj i obrazovanje s uslugom smještaja za raniivu diecu u Europi i Središnioi Aziji

